

ELS GÈNERES LITERARIS

Un gènere literari és una modalitat de text artístic regida per unes lleis que estableixen una correspondència estable entre un contingut temàtic o ideològic i unes estructures expressives fixes. Cada públic i cada ocasió demanen una manifestació pública determinada. Va ser Aristòtil a la seva *Poètica* qui va definir per primer cop gènere literari a partir de tres aspectes: forma, contingut i origen.

Sota l'epígraf de literatura s'estudien textos que actualment més difícilment considerem *literaris*: discursos, textos d'historiografia o filosofia, i fins i tot tractats tècnics sobre els temes més diversos (dret, ciència, agricultura, cuina...). Una justificació és que els antics no posaven límits clars entre el que és bell i el que és útil. Quan al segle III aC es comencen a escriure obres literàries a Roma, la literatura grega, després de cinc segles d'existència, ja havia atès la seva maduresa i havia desenvolupat una varietat completa de gèneres que la col·locaven en un lloc incomparable amb qualsevol altra civilització contemporània. En conseqüència la literatura llatina neix sota la influència de la grega, tant en contingut com en forma. Els arguments de la poesia i de la tragèdia llatines són sovint extrets dels mites grecs. La prosa deu també els seus temes a la filosofia i a la retòrica gregues. Els gèneres cultivats pels escriptors llatins són els mateixos de la literatura grega: poesia èpica i lírica, tragèdia i comèdia, oratòria, historiografia, filosofia, novel·la... En cadascun d'ells la màxima aspiració dels autors romans era igualar el seu model grec.

L'emulació amb els models (*imitatio*) fa que es valori la contribució d'un autor respecte dels seus models en un diàleg continu amb la tradició grega –i també la llatina un cop s'ha creat. Mentre que l'exigència moderna d'originalitat obliga sovint a fer passar el que és vell per nou, en l'antiguitat era el contrari: l'escriptor havia de remuntar-se a una sèrie de predecessors, i, si no hi són, inventar-se-la. La renovació d'uns gèneres es produïa sovint per *contaminació* amb uns altres. Per exemple la retòrica serveix a Ovidi per renovar l'èpica i a Sèneca per renovar la tragèdia.